4. ve 5. S?n?f Sosyal Bilgiler Dersi Motivasyon Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *4. ve 5. S?n?f Sosyal Bilgiler Dersi Motivasyon Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16085

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

4. ve 5. S?n?f Sosyal Bilgiler Dersi Motivasyon Ölçe?i, ilkokul dördüncü ve be?inci s?n?f ö?rencilerinin Sosyal Bilgiler dersine yönelik akademik **motivasyon** düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, ö?rencilerin ba?ar?ya, hedeflere, ilgi ve ihtiyaçlara, takdir edilmeye yönelik motivasyonlar?n? ve motivasyonsuzluk durumlar?n? de?erlendiren çok boyutlu bir yap?ya sahiptir.

2015 y?l?nda Mustafa Tahiro?lu ve Vefa Aktepe taraf?ndan yap?lan geçerlilik ve güvenilirlik çal??mas? sonucunda, ölçe?in 5 faktör ve 29 maddeden olu?tu?u tespit edilmi?tir. Bu yap?, ilkö?retim kademesindeki ö?rencilerin derse kar?? tutum ve güdülenme biçimlerini detayl? bir ?ekilde analiz etmeye olanak tan?r.

Anahtar Kelimeler

Motivasyon, Sosyal Bilgiler Dersi, ?lkokul Ö?rencileri, Ölçek Geli?tirme, **Faktör Analizi**, Güvenilirlik, Psikometri.

Yazarlar

Mustafa Tahiro?lu, Vefa Aktepe

Amaç

Ölçe?in temel amac?, 4. ve 5. s?n?f ö?rencilerinin Sosyal Bilgiler dersine yönelik **motivasyon** seviyelerini geçerli ve güvenilir bir ?ekilde belirlemektir. Bu belirleme, e?itimcilerin ö?rencilerin güdülenmesinde kar??la??lan güçlü ve zay?f yönleri anlamalar?na yard?mc? olarak, ö?retim stratejilerinin geli?tirilmesine bilimsel bir temel sa?lamay? hedefler.

Sosyal Bilgiler dersinin do?as? gere?i, ö?rencilerin çevrelerine, topluma ve kültürel de?erlere olan ilgisini ölçmek kritik öneme sahiptir. Bu ölçek, ö?rencilerin derse yönelik içsel (ilgi, istek) ve d??sal (ba?ar?, takdir) güdülenme kaynaklar?n?n ayr??t?r?lmas?na olanak tan?r.

Yap?

Ölçek, akademik motivasyon kuramlar?na dayanarak geli?tirilmi?tir ve ö?rencilerin bir ders konusuna yönelik güdülenme süreçlerini çok boyutlu olarak ele al?r. Yap?, ö?rencilerin ö?renme sürecine aktif kat?l?m?n? te?vik eden ve engelleyen faktörleri kapsamaktad?r.

Ölçek, literatürde kabul gören motivasyon türlerini yans?tacak ?ekilde be? alt boyutta toplanm??t?r. Bu faktörler, ö?rencinin ki?isel ba?ar? beklentilerinden, sosyal çevreden (ö?retmen)

ARABPSYCHOLOGY.COM

gelen takdir ihtiyac?na kadar geni? bir yelpazede motivasyon kaynaklar?n? temsil etmektedir.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerlili?i, aç?mlay?c? **faktör analizi** (AFA) ile s?nanm??t?r. Analiz sonucunda, ölçe?in beklenen teorik yap?y? destekledi?i ve 5 faktörlü bir yap?ya sahip oldu?u belirlenmi?tir. Toplam 29 madde bu be? faktör alt?nda toplanm??t?r.

Be? faktörün, ölçek puanlar?ndaki toplam varyans?n %44,027'lik önemli bir k?sm?n? aç?klad??? tespit edilmi?tir. Bu oran, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?y? yeterli düzeyde temsil etti?ini göstermektedir. Bu bulgular, ölçe?in 4. ve 5. s?n?f ö?rencilerinin motivasyonunu ölçme konusunda yeterli yap?sal geçerlili?e sahip oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l?k güvenirli?i, **Cronbach Alpha** katsay?s? hesaplanarak belirlenmi?tir. Ölçe?in tamam? için iç tutarl?l?k güvenirli?i 0,83 olarak hesaplanm??t?r.

0,83 de?eri, psikometrik aç?dan oldukça iyi bir iç tutarl?l?k seviyesine i?aret etmektedir. Bu sonuç, ölçe?i olu?turan maddelerin tutarl? bir ?ekilde ayn? yap?y? (Sosyal Bilgiler Dersi Motivasyonu) ölçtü?ünü ve ölçek sonuçlar?n?n güvenilir oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Yap?lan **faktör analizi** sonucunda, 29 maddeden olu?an ölçe?in be? ana faktöre ayr?ld??? do?rulanm??t?r. Bu faktörler ve temsil ettikleri motivasyon boyutlar? ?unlard?r:

Ba?ar?l? Olmaya Yönelik Motivasyon: Ö?rencinin derste ba?ar?l? olma iste?i ve bunun getirdi?i ki?isel tatmin.
Hedeflere Yönelik Motivasyon: S?n?f içi performans ve akademik hedeflere ula?mak için gösterilen çaba.
?lgi, ?stek ve ?htiyaçlara Yönelik Motivasyon: Derse yönelik içsel merak, ilgi ve yeni bilgiler ö?renme arzusu.
Motivasyonsuzluk: Derse kar?? ilgisizlik, dersin önemini dü?ük görme ve güdülenme eksikli?i.
Takdir Edilmeye Yönelik Motivasyon: Ö?retmen veya akranlar taraf?ndan onaylanma ve takdir edilme iste?iyle güdülenme.

Ölçek Yap?s?

Test Türü: Geli?tirme (Özgün bir Türkçe ölçek geli?tirilmi?tir.)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Format: **5'li Likert** Tipi Derecelendirme Ölçe?i.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: ?lkokul Ö?rencileri.

Ya? Grubu: 4. ve 5. s?n?flar (Genellikle 9-11 ya? aral???).

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, Türkiye'deki ilkokul 4. ve 5. s?n?f ö?rencileri üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert format?nda derecelendirilmi?tir (1= hiç uyu?muyor - 5= tam uyu?uyor). Yüksek puanlar ilgili motivasyon boyutunda yüksek güdülenmeye i?aret ederken, Motivasyonsuzluk faktöründe yüksek puanlar güdülenme eksikli?ini gösterir (Madde yönüne göre puanlama ters çevrilebilir). Ölçek toplam 29 maddeden olu?maktad?r.

Anahtar Kelimeler

Akademik Motivasyon, Sosyal Bilgiler, Ö?renci Ba?ar?s?, ?çsel Motivasyon, D??sal Motivasyon, E?itim Psikolojisi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Mustafa Tahiro?lu

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri mevcut de?il.

?leti?im E-posta Adresi: mtahiroglu@nevsehir.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Veri mevcut de?il (Yazar?n 2015 y?l?ndaki kurumsal e-posta adresi sa?lanm??t?r).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek 2015 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Yay?n, akademik bir dergide (Electronic Turkish Studies) yer alm??t?r. Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? genellikle referans gösterilerek mümkündür, ancak ticari kullan?m veya adaptasyon için yazarlarla ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ölçe?in orijinal makalesi ve detayl? çal??mas? a?a??daki linkten (DOI) eri?ilebilir: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7944.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Tahiro?lu, M. ve Aktepe, V. (2015). 4. ve 5. s?n?f sosyal bilgiler dersi motivasyon ölçe?i formunun geçerlilik ve güvenilirlik çal??mas?. *Electronic Turkish Studies, 10* (3), 907-932.

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: turkishstudies.net.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: 4-ve-5-sinif-sosyal-bilgiler-dersi-motivasyon-olcegi-toad.pdf.

4. ve 5. S?n?f Sosyal Bilgiler Dersi Motivasyon Ölçe?i Maddeleri

Ölçek toplam 5 faktör ve 29 maddeden olu?maktad?r. Her faktör için örnek bir madde a?a??da sunulmu?tur:

Ba?ar?l? Olmaya Yönelik Motivasyon: "Sosyal bilgiler dersinde ba?ar?l? olunca kendimi çok iyi hissederim."
Hedeflere Yönelik Motivasyon: " S?n?fta sorulan sorulara do?ru cevap verebilmek için sosyal bilgiler dersine çal???r?m."
?lgi, ?stek ve ?htiyaçlara Yönelik Motivasyon: "Sosyal bilgilerle ilgili yeni bilgiler ö?renmeyi çok istiyorum."
Motivasyonsuzluk: "Aç?kças?, benim için sosyal bilgiler dersi pek de önemli de?il."
Takdir Edilmeye Yönelik Motivasyon: "Sosyal bilgiler dersinde ba?ar?l? olup ö?retmenimin gözüne girmek istiyorum."

ARABPSYCHOLOGY.COM